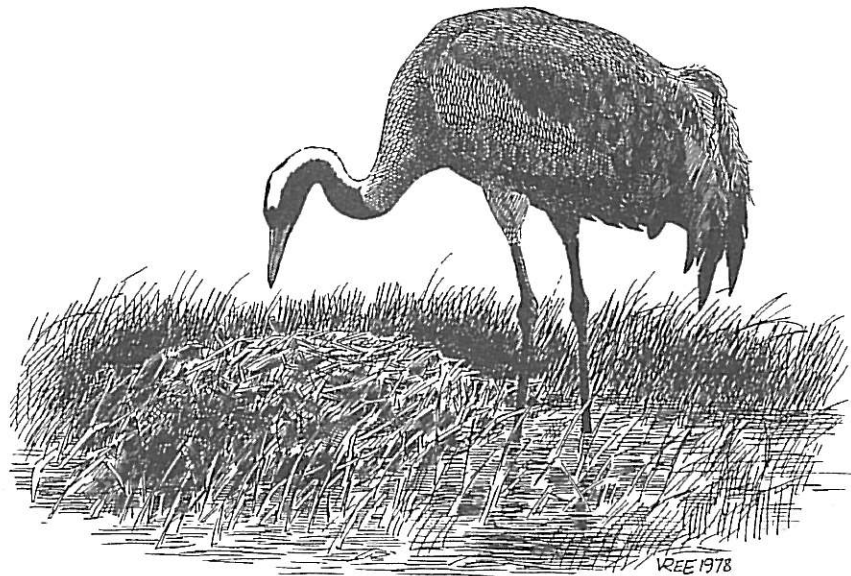

Trane *Grus grus*

Global utbredelse

Tranen er utbredt fra Skandinavia østover gjennom Russland til det sentrale Sibir og sørover til Nord-Tyskland, Polen, Ukraina, Kasakhstan og Baikal-sjøen. I tillegg finnes en isolert bestand i Tyrkia og Transkaukasia. Den har tidligere hatt en videre utbredelse i Vest- og Sør-Europa, med bestander bl.a. i England, Spania, Østerrike, Italia og Balkan.

Nominatunderarten forekommer i Europa. Den blir avløst av den lysere *lifordi* øst for Ural samt i Tyrkia og Transkaukasia.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge har den sin hovedutbredelse i skogtrakter på Østlandet og i Trøndelag (Haga 1980b). I nord finnes det en liten hekkebestand i Pasvik i Finnmark, ellers sees arten sporadisk i hele Nord-Norge, uten at sikre hekkefunn er gjort.

De siste årene har det skjedd en viss ekspansjon mot vest, f.eks. fra Trøndelag mot Nordmøre og Romsdal. Isolerte hekkelokaliteter er etablert flere steder på Vestlandet de aller siste år, f.eks. i Sogn og Fjordane (G. Gaarder pers. medd.) og i Rogaland. Denne utviklingen er imidlertid så fersk at den ikke fanges opp av Atlas-kartet. Tranene synes også i større grad å ha tilpasset seg menneskelig aktivitet, slik at det i dag flere steder hekker trane nær bebyggelse.

Tranen hekker helst på myrer i barskog eller i bjørkebeltet, dessuten er den registrert hekkende over tregrensa, opp til nesten 1300 moh på Hardangervidda. Selve hekkemyra kan være liten, men tranereviret omfatter alltid større arealer med myr eller dyrket mark hvor tranene kan finne føde.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Ulfstrand & Högstedt (1976) anslo den norske tranebestanden til 1000 par. I de seinere år har imidlertid bestanden økt noe, særlig i Trøndelag, slik at et mer realistisk estimat nå vil ligge på 1000-1500 par.

Også i Sverige har tranebestanden økt i de senere år, mens den antas å ha vært stabil i Finland (Koskimies 1992).

Hekkebiologi

Tranene er territoriale fugler som viser stor trofasthet mot sine tradisjonelle hekkelokaliteter. De kommer til hekkeplassene i løpet av april. De fleste fuglene er da allerede i etablerte par og vil benytte sitt gamle revir og hekkeområde, slik at etableringsfasen kan være kort. Leggingen av de 2 eggene skjer tidlig i mai så snart snøsmeltingen tillater det. I seine år og hos uerfarne par kan eggleggingen ofte skje i slutten av mai.

Dersom reiret blir ødelagt, legges ofte et nytt kull. I rugetida vil den rugende fuglen forlate reiret ved den minste forstyrrelse. Ofte vil den bare snike seg noen få meter unna reiret til faren er over. Dette gjør at fuglene kan være forbausende vanskelige å oppdage. Ungene klekkes ca. en måned seinere og forlater reiret så snart de er tørre, men vil benytte området omkring til de blir flygedyktige. I denne tiden vil som regel voksenfuglene myte alle sine vingefjær og være svært vanskelige å oppdage. I tilfelle to egg blir klekt, vil som regel foreldrefuglene følge hver sin unge.

Trekkforhold

De norske tranene er trekkfugler. Høsttrekket foregår fra midten av august til ut i oktober. Siden så få traner er ringmerket, vet vi lite sikkert om hvor de norske tranene trekker. Muligens benytter de hovedsakelig en sørvestlig trekkroute til overvintringsområder i Spania, Portugal og NV-Afrika. Store deler av den fennoskandiske bestanden trekker imidlertid også mot sørøst til områdene øst for Middelhavet og NØ-Afrika.

Under trekket oppsøker tranene tradisjonelle rasteplasser, hvor antallet kan komme opp i flere tusen fugler. På våren er den mest kjente av disse Hornborgasjön i Sverige, hvor store deler av den skandinaviske bestanden er innom for å beite på stubbmarker og potetåkrer. Til Norge ankommer tranene i mars-april.

Øystein Ålbu

Trane *Grus grus*

- 160 ● Konstatert hekking
- 115 ● Sannsynlig hekking
- 83 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

